

traveller's tale

en **film** af lars johansson

medvirkende

kvinden i Krakow
Malgorzata Magier

kvinden ved Donaudeltaet
Simona Maicanescu

etnologen i Rumænien
Monica Budis

stemmen
Hans-Henrik Krause

samt
Jens Christian Grøndahl
Matylda Buczkowska
Zbigniew Michalak
Jozef Podlowski
Dariusz Maciejewski
Vasile Vasinca
Somblea Dumitru
Dorina Funar
Vasile Morne

manuskript og instruktion
Lars Johansson

producent
Fortuna Film for
Statens Filmcentral

manuskriptassistance
Allan Berg Nielsen

stemmens monolog
Jens Christian Grøndahl

filmfotograf
Steen Veileborg

videoptagelser
Lars Johansson

klipper
Per Dreyer

klippeassistent
Casper Holbek

locationlyd og -produktion
Susanne Danks

lydefterarbejde og mix
Steen K. Andersen

stills/produktion Rumænien
Uffe Wickstrøm Nøjgaard

Det er i virkeligheden så enkelt. Man forsvinder hele tiden. Man aner ikke, hvor det hele er på vej hen. Hende dér, hun bliver ved med at vende tilbage. Hun går dér et eller andet sted med kjolen svingende om sine lægge. Var det sommer eller efterår? Og hvad var det, hun hed? Det runger i hovedet med ekkoet af skridt, som for længst er taget, dengang i Europa, i begyndelsen af 90'erne. Det vender langsomt tilbage, Østeuropa, et par år efter murens fald. Der kommer et tidspunkt, hvor man har lagt det bag sig. Stederne, ordene, kvinderne og deres ansigter. Men i virkeligheden skal der ikke så meget til. Det er faktisk meget enkelt, det er bare at give slip og lade sig rive med af strømmen, så er man allerede undervejs. En pludselig indskydelse er nok til, at dagen med ét skifter retning. Jeg fortaber mig i vejenes filtrede spind, og jeg ved ikke hvad det skal ende med eller hvor, og det gør ikke noget. Det er forlængst holdt op med at være én historie, og jeg må gætte mig til, hvad jeg tænkte om det. Verden flygter ikke længere foran mig, den kommer mig i møde, den passerer igennem mig og jeg kan være hvor som helst. Mine skridt er lette, og mine øjne er vægtløse skaller, der flyder på strømmen.

- Det var dengang man sagde, at nu er det friheden, nu er den så kommet, det er altså sådan den ser ud. Som en forladthed på de store pladser, hvor sporvognene blev ved med at køre, frihed eller ej. Som en anden måde at vente på. Friheden. Måske var den bare denne svimle følelse af vægtløshed

en lørdag aften, hvor man gik hen over pladsen på vej hjem mellem sporvogne og duer. Måske var der ikke så meget at sige om den frihed, måske havde den alligevel ikke noget ansigt. Måske friheden bare var dagene, der kom og gik, arbejde, måltider, søvn. Søndagsture ved floden, en sommer ved havet. Øjeblikke, hvor tingene pludselig hang sammen på en gådefuld, men enkel måde.

- Malgorzata, et par dage i Krakow, det er det hele. Måske var det fraværet af planer, der gjorde det så let, så enkelt at mødes. Det var, som om hun ventede på noget. Som om hun undrede sig over at det var her, hun hørte til. Vi vidste begge to godt, hvad det var for en historie. Et par dage, hvor man træder ved siden af sig selv og pludselig bevæger sig med en lethed, som om alt var muligt. En dag har hun mødt en mand, og hun er gået med ham, og det er fortsat. De har fået børn, og tiden er gået, og en aften har hun set ud ad vinduet, og måske er hun kommet i tanke om dengang hun spadserede med en fremmed på den jødiske kirkegård. En af de gange, hvor man åbner en dør på klem og mærker luften fra noget fremmed mod sit ansigt. Et sekund, hvor ens greb om tingene løsner sig en smule, og hvor man aner, at alt er muligt. Hun har set ned på gaden og fulgt de ukendte ansigter med blikket, indtil hun ikke kunne se dem mere og hun har forstået at det er der man må give op, for enden af gaden, hvor den drejer, at man aldrig vil kunne forestille sig, hvordan det ville have været.

Og så har hun vendt ryggen til vinduet fordi et af børnene kaldte på hende, hun er gået ud for at lave mad og tiden har ført hende med sig.

- Man er altid udenfor, i bilen, foran vinduet i et fremmed værelse. Man venter på, at det fremmede skal åbne sig, som om der var tale om en hemmelighed. Der var øjeblikke, hvor jeg spurgte mig selv, hvad laver jeg her? Men der var også øjeblikke, i bilen, ved vinduerne undervejs, hvor jeg kunne have været hvem som helst, og hvor jeg følte mig fuldkommen fri. Jeg glemte, hvorfor jeg var taget afsted, det havde ikke længere nogen betydning. Vejene bar mig som en strøm, og jeg flød med strømmen. Jeg var ikke ligeglad, men jeg havde heller ikke noget mål. Det var fremmed, ikke eksotisk, men fremmed, og jeg var så tæt på. Men måske forstod jeg allerede dengang, at jeg kun kunne fortsætte, at der ikke ville være noget sted, jeg kunne ankomme til, og at det var prisen for at være så tæt på. Alt hvad jeg så, så jeg én gang og aldrig mere.

- Jeg ville gerne vide, hvad hun så, Monica. Vi må have indgået en slags aftale. Det var i Rumænien. Jeg er chauffør, og hun viser mig landsbyerne. Jeg forestiller mig, at hun sidder i bilen og læser bøndernes historier ud af landskabet og stedernes navne. At det altså sammen for hende er vævet sam-

men i et billedtæppe af leveret liv, af mennesker og dyr, engle og dæmoner. Hun er altid på rejse. Hun bruger sit liv på at tage rundt i landsbyerne med sin båndoptager. Hun havde en bog med spørgsmål. Hun kaldte den spørgsmålenes bog, "Book of Questions". Hun fortsatte fra landsby til landsby, som om hun en dag ville have fået svar på alt. Monica tager mig med ind i navnenes og fortællingernes usynlige verden.

- Landsbyerne, det var dyrenes blide, intetanende blikke og menneskenes ensformige historier. Det var bøndernes visdom, den stumme viden, der lever sit eget liv et sted mellem hovedet og hænderne og dyrene og jorden og solen og regnen. Landsbyerne var som steder, hvor tiden af en eller anden grund var stødt på en forhindring, så den havde krummet sig og søgt tilbage og nu flød i en sluttet ring. Dyrene kender ikke deres egen alder, men også for menneskene lod årene til at være passeret som skyer, som biler på vejen. Måske bestod ugerne og månederne simpelthen i denne vækst på stedet, rodfæstet i jordens mørke.

- Jeg prøvede at holde det fast med blikket, rumme det altså sammen med mine øjne. Ligesom de gamle billeder i Europas museer, som man bliver stående foran, som om man kunne finde en åbning, en sprække mellem de tætte pertentlige strøg, en sti ned mellem bakkerne til landsbyen. Livet på

jorden, der gentager sig selv som et sted, der altid vil være ens hjem, og hvortil man aldrig vil kunne vende tilbage.

- Mørket kom samtidig med byen. Jeg havde kørt hele dagen. Jeg havde landsbyerne bag mig, deres fortællinger, stemmerne og ansigterne, men jeg havde ikke bestemt mig for byen. Den samlede vejene i en knude, som jeg alligevel ikke kunne undslippe. Bukarest. En smag af metal i munden. Jeg for vild, og det gjorde ingen forskel.

- Da jeg var barn, forestillede jeg mig somme tider, at verden forsvandt, når det blev nat, at den var gået under. Jeg stolede ikke på, at den nogensinde kunne genopbygges. Mens jeg sad i bilen, troede jeg et øjeblik, at jeg forstod børnene. Børnene i Bukarest. De sov under trapper og broer, i ventesale, i tomme godsvogne på banelegemet. For dem var byen et fortroligt vildnis med skjulte stier og fælder. De levede udenfor alt, beskidte og grinnende, et helt andet sted. Jeg kørte i blinde, der var ikke andet end vejen, en smal passage gennem mørket. Den fortsatte bare, som en uafbrudt bevægelse på stedet.

- Måske troede jeg virkelig, at jeg kunne komme til at se det hele, se det

sådan som det var. Men der var så mange andre veje, jeg kunne have kørt ad. Det kunne alt sammen være blevet anderledes. Der skal ikke så meget til, et tilfældigt møde, en pludselig indskydelse, og så er det allerede en helt anden historie. Det er ikke til at vide. Jeg kan ikke vende tilbage og bevæge mig i en anden retning, men landsbyerne og sletterne vender tilbage, markerne og ansigterne. Verden passerer igennem mig, og mine øjne flyder på strømmen. Det fortsætter altsammen, alt hvad jeg så og alt hvad jeg aldrig fik set. Det fortsætter, og alt er muligt. Jeg følger ikke længere blot en enkelt af flodens forgreninger. Det er mig, der er floden. Jeg deler mig og spredes igen og igen, mens jeg nærmer mig havet.

Dialog i bilen:

Simona: Jeg er på vej til ... jeg skal besøge nogle venner, som jeg ikke har set i meget lang tid. Meget gode venner ... de har 3 børn og ... jeg elsker deres børn ... og jeg savner dem ...

Den rejsende: ... og hvor bor de?

Simona: I Constanta

Den rejsende: I Constanta?

Simona: ... Ja ...

Den rejsende: ... men jeg er ikke på vej til Constanta

Simona: Hvor er du på vej hen?

Den rejsende: Jeg havde tænkt mig at tage til Donaus delta, men jeg ved ikke ret meget om landet og egnen her, så ... har du ikke lyst at tage med?

Simona: Til Donau-deltaet?

Den rejsende: Ja, måske til deltaet, jeg vil gerne at du viser mig ...

Simona: Du er altså på vej til ...?

Den rejsende: Ja - og senere kan jeg så køre dig til Constanza .

Simona: Senere? ... tja.

Zgindăria af Nichita Stănescu

Zgindarisem piersicile pe la simburi

De-mi facusem palma lipicioasa.

Noaptea asta de din ginduri

Se lasa pe mine deasa.

N-am spalăt-o nici cu soare

N-am spalăt-o nici cu luna,

Piersicoaso, vrei tu oare

Sa fim pururi impreuna?

Ea dadu usor din plete

Plopii au dadut din frunze

Pe acoperisuri bete zac pisecile lehuze.

Ea dadu usor din geana

Si-am stiut ca esta mama.

Si-mi surise potrivit

De-am rapit-o si-am fugit.

Pirringen (prosaoversættelse)

Jeg pirrede til fersknernes sten /Min hånd blev klistret /Tankerne i denne nat /falder tæt over mig. /Jeg har ikke vasket dem med solen /Jeg har ikke vasket dem med månen/Ferskenpige, vil du ikke være /hos mig for evigt? /Hun gav et let tegn med sine lokker /Poplerne gav tegn med deres blade /På de berusede tage ligger katte i barsels seng /Hun gav et let tegn med en øjenvippe /Og jeg vidste hun var min mor /Og sådan smilede hun til mig /Jeg greb hende og løb bort.

Jeg elsker byen - at gå i gaderne, måske købe en billet, tage sporvognen, køre over floden til en anden bydel, se på butikker, drikke kaffe ..... Se, her kan man købe billet og tage bussen direkte fra det jødiske kvarter til Auschwitz/Birkenau .

Prosa af Rafal Wojaczek

Zrob cos, abym rozebrac sie mogla jeztcie bardziej Ostatni listek wstydu juz dawno odrzucilam I najciszsze wspomnienie sukienki takze zmylam I choc kogos nigiego bardziej ode mnie nagiej Na pewno miec nie mogles, zrob cos, bym uwierzyla

Zrobb cos, abym otworzyc sie mogla jeztcie bardziej Juz w ostatni por skory tak dawno mi wnikaales Ze nie wierzc, iz kiedys jeztcie nie byc tam mogles I choc nie wierze by mogl byc ktos bardziej otwarty Dla Ciebie niz ja jestem, zrob cos, otworz mnie, rozbierz.

Anråbelsen (prosaoversættelse)

Gør noget så jeg bliver endnu mere nøgen /den sidste skam har jeg forlængst kastet bort /den sidste erindring om kjolen har jeg vasket bort /ingen kan være så nøgen for dig som jeg er /gør noget, vis mig det er sandt

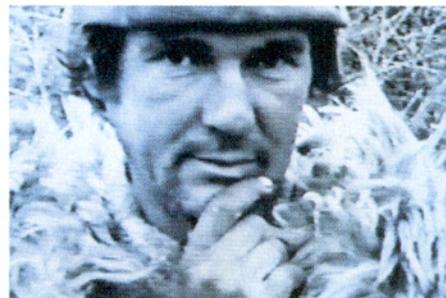
Gør noget så jeg åbner mig endnu mere /du har været overalt på min krop /du er i alle min huds porer /ingen i verden kan være så åben for dig som jeg /gør noget, åbn mig, opløs mig.

Jozef Podlodowski | tobaksbonde, Gruszow, Polen

Jeg synes jeg har det godt her, jeg vil ikke tilbage til byen. Her har jeg både badeværelse og køkken, jeg synes at tilværelsen er god her i landsbyen. Endnu er det o.k., for vi er raske og unge, hvis man kan sige det sådan. Men jeg tænker meget på, hvad vi skal gøre om nogle få år, når vi bliver gamle og ikke kan arbejde i markerne mere.

Vasile Morne | fårehyrde, Rimetea, Rumænien

Matylda Buczkowska | bonde, Zofiowka, Polen:

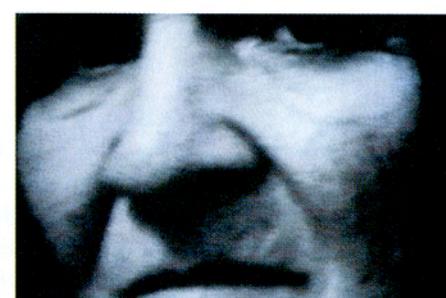
Alt, alt dyrker jeg, korn, kartofler, rødbeder, jordbær - alt hvad jeg har kræfter til. Jeg skal klare mig selv. Det er godt nok. Jeg har jo stadigvæk mine hænder. Når jeg ikke kan bruge dem mere så er alt forbi... så sælger jeg enten jorden, eller også gifter jeg min datter bort sammen med jorden - så er der måske nogen der vil forsørge os. Hvordan kunne jeg have haft noget smukt i livet når mit eneste barn ikke er noget værd? Hele mit liv - alle mine 70 år - har kun været bekymringer. Jeg har intet smukt oplevet - intet.

Monica Budis | etnolog, Bukarest.

Vores institut, Institutet for Etnografi og Folklore blev oprettet i 1949, som afdeling under Kunsthistorisk Institut. Vi arbejder for tiden på Det Rumænske Etnografiske Atlas, d.v.s. et koncept med 2000 spørgsmål til feltarbejde. Vi har samlet et interessant materiale om folkekultur i denne "Spørgsmålenes Bog". Mit arbejde er feltarbejde. Jeg arbejder meget i landsbyerne.

Dorina Funar | bonde, Frata, Rumænien.

Dialog mellem Monica Budis og Dorina Funar.
Dorina Funar: Hvis Ceausescu var forblevet ved magten lidt endnu, havde han revet kirkegården ned. Man måtte ikke bygge hegn, der gik for meget materiale til det. Ja, de ville have ødelagt kirkegården med bulldozer.
Monica Budis: Det gjorde de i Bukarest. En hel kirkegård - med bulldozere. De ødelagde en hel kirkegård - med nye grave. Du kan ikke forestille dig hvordan det så ud. Forfærdeligt. Stanken!
Dorina Funar: Måske Ceausescu også gjorde nogle gode ting, han byggede boligblokke til de fattige ...
Monica Budis: Ja, ja, men folk er vant til deres egne huse, med grise og køer ... de var ikke glade for det.
Dorina Funar: Han har også revet huse ned i byen - i Turda er der kun nogle få tilbage. De var så smukke de huse.

Somblea Dumitru | bonde, Frata, Rumænien.

Næste år, den 10. juni, har vi været gift i 50 år. Vi var næsten naboer. Boede i den samme landsby. Jeg behøvede ikke at lede efter hende. Jeg er en gammel mand nu og kan ikke gøre alt arbejdet selv, men jeg låner min hest til en anden, så kan han lave sit eget arbejde med den og til gengæld laver han så mit arbejde for mig bagefter. På samme måde med koen, jeg får en kalv fra hende og mælk så jeg ikke behøver at købe og betale for det. Grise - ne har jeg for min egen og min søns skyld, han bor inde i byen, han kan ikke holde grise der - og med lidt foder herfra og derfra, kan man holde dem. Mod slutningen af året har man så kød og behøver ikke at gå til slagteren for at købe. Ja, man kan ikke engang købe kød. Det kan ikke opdrives, specielt her ude på landet er det umuligt.

Grænseovergangen Bors mellem Ungarn og Rumænien. Gendarmerne, der går frem og tilbage langs rækken af lastbilchauffører, ser ædende ondt fra den ene til den anden. I mørket stikker de ansigterne helt op i hovederne på os. Vi skal have påtegnet vores carné. Vi står i en lang række udenfor et lille træskur og venter på at komme ind ad den efterhånden forjættede dør. De fleste chauffører er tyrkere. I den ellers homogene række rager Steen og jeg op som to blege gespenster. Vi pis fryser, vinden har uhindret spillerum mellem de små afskallede bygninger. En rotte kommer pilende over pladsen og indtager en affaldsspand ved siden af os - jeg vil vise Steen det, men lader være. I de par timer vi har stået her, har vi ikke talt meget sammen. Uffe har forberedt os på lang ventetid og sagt at vi blot skulle køre forbi den endeløse række af personbiler, der ganske rigtigt startede 10 km fra grænsen. Rumænske biler, næsten alle Daciaer, med sovende eller spisende mennesker, småsnakkende mænd og mødre der holder deres tissende småbørn frem bag bilerne. De har været her i flere dage. Et hurtigt blik idet vi passerer, så ser de væk igen, de er vant til at nogen kan noget de ikke selv kan, det accepteres apatisk. Tre uger senere, da jeg passerer denne grænseovergang i modsat retning, er jeg overbevist om at apatien overfor myndigheder og autoriteter, er den største trussel mod landets fremtid. Gendarmerne har nu trukket sig lidt væk og står i en flok og diskuterer. Vi har prøvet at undgå køen, henvende os direkte til dem med vores ambassadebefalinger, men de gider ikke engang se på vores papirer, peger blot fraværende på køen. De tyrkiske lastbilchauffører diskuterer nu ivrigt op

og ned langs rækken. Pludselig opløses flokken af gendarmere, 3-4 løber højt råbende hen mod os, griber fat i en af chaufførerne, der sekundet efter, sparkende og skrigende, slæbes hen ad jorden mod skuret ved siden af den forjættede dør. Han forsøger at holde fast i dørkarmen, men gendarmerne sparkes ham over fingrene. Døren lukkes uden at hans skrig dæmpes. Stole væltes, et bord slæbes hen over cement, lyden af slag mod krop høres. Lastbilchaufførerne råber oprørte og truer med knyttæver. Et øjeblik efter går døren op igen, den gennembankede skubbes ud. Et par chauffører skiller sig ud fra køen og fører det vaklende offer bort i retning af lastbilerne. Gendarmerne stiller sig på række overfor køen, en officer med hænderne i siden råber noget. Chaufførerne står indædt mumlende på deres pladser i køen uden at foretage sig noget. Officeren griner arrogant og går tilbage til skuret. Køen rykker en plads nærmere døren.

*
Bønder og dyr vrider hovederne af led for at se på os. Vi er i en rumænsk landsby. Vi står i et vejkryds og filmer. Vi har hele dagen kørt rundt på sletterne i det nordlige Transsylvanien og ledt efter den rigtige landsby. Her er den i det lave rødlige aftenlys. "Frata" fortæller skiltet. Ved vejkrydset med vippebrønden mødes landsbyens tre største jordveje med den smalle gennemgående asfaltvej. Vi er i "oksetimen". Således kalder vi dette tidsrum i skumringen, hvor alle er på vej hjem fra markerne og hvor man overalt i Rumænien møder okser og bøfler, enkeltvis og i flok, ved siden af

vejen og midt på, med en bonde eller alene. I oksetimen og umiddelbart efter mørkets frembrud, må man færdes meget forsigtigt på de rumænske veje. Okser, bøfler og får har deres helt egen trafikrytme, og på kærre og hestevogne hænger i bedste fald blot en flagermuslygte. Vi bestemmer os for at blive her i Frata. Lige nu må vi udnytte den sidste eksponering og så senere finde et sted at overnatte. Kærre med jernbeslåede træhjul, skrumpler hjem ad de hårde jordveje. Temperaturen falder hurtigt med den nedgående sol. Ånden står folk og fæ ud af munden som rosa dampfæner i det sidste lys. Det er som et maleri af Breughel. Vi pakker frysende sammen. Vi bliver ofte fanget af fastlandsklimaets aftenkulde, fordi vi har travlt i den korte skumring og ikke når at tage ekstra tøj på. Monica er gået for at finde overnatning til os, der er vist noget med et hospital. I mørket er der pludselig en stemme, der på engelsk med amerikansk accent spørger os hvad vi laver. Det viser sig at være Vasile, han har lært sig engelsk ved at se amerikanske film. Han bliver vores lokale hjælper de næste dage og afslører stort talent for produktionsarbejde. Vasile ved, hvor der er overnatningsplads og guider os op ad bakken og ind på nogle små jordveje. Mørket er totalt, den tungtlastede Volvos bund skraber på. Vores værtspar er Soblea Dumitru og hans kone, et ældre bondepar. Konen går straks igang med at lave mad. Hos Soblea er der den karakteristiske sur-sødlige lugt af stald, færest, sved, spæk og hjemmebrænderi. Vi får Marmelica - kogt majsme i konsistens som kartoffelmos, med svinespæk og færest, dertil vin og Tuică, den hjemmebrændte snaps, som er enhver

bondes stolthed og derfor altid skal smages i rigelige mængder og roses behørigt. Efter måltidet rykker vores værtspar deres eget sengetøj ud på en lille divan i køkkenet og overlader resten af huset til os - og det kan ikke diskuteres. Vi bliver i Frata i 4 dage.

*
Drengen står midt i Bukarests tætte trafik. Han står i regnen og stirrer på et punkt langt bagved de biler og busser, der passerer tæt forbi ham. Han er 7-8 år. Han står ubevægelig i skumringen. Længe. Så begynder han søvngængeragtigt at bevæge sig. Han kommer lidt nærmere. Fraværende læner han sig op ad Volvo'ens venstre forskærm. Han står med siden til mig nu. Jeg ser ham gennem HI-8 kameraet. Instinktivt, som alle i denne situation, føler han sig betragtet og drejer hovedet. Hans øjne flakker frem og tilbage over forruden. I tusmørket går der nogle sekunder før han kan skelne mig inde i bilen. Han udstøder et begejstret hyl, tager et par hurtige skridt og banker næsen mod sideruden, mens han skærmer med hænderne for de forbipasserende billygter. Han er et gadebarn. Umiskendelig, med de infantilt uarticulerede lyde, vanvittige øjne og det store grin. Uffe trykker på centrallåsen, samtlige 5 låse går i med et kort smæld. På bagsædet sidder Steen, et eller andet problem med filmkameraet gjorde at han bad os standse her. Drengen står med næsen og læberne presset mod ruden, han ser direkte på mig og jeg på ham gennem videokameraet. Længe. Så udstøder han pludselig et højt hyl og med et slag på ruden forsvinder han.

Jeg bliver ved med at filme den tomme rude og lidt efter kommer drengens ansigt ganske rigtigt snigende ind igen. Han bliver stående et øjeblik, banker igen irriteret på ruden og forsvinder. En gang til kommer han frem og så er han definitivt væk i mørket. Uffe starter bilen, Steen er klar igen, der er stadig lidt eksponering i himlen til vores aftenkørebilleder.

*

Efter lange telefonsamtaler fra Danmark med Uffe i Bukarest, har han valgt 3 skuespillere, som jeg skal møde. Jeg møder aldrig andre end Simona. Igen har jeg en fornemmelse af at kunne købe alt for mine dollars her i Rumænien, at også hun møder mig på den måde og naturligvis ikke kan andet. Hun sidder overfor mig i hotellets café og vurderer i starten, hvordan hun skal spille sine kort for at få rollen, som kvinden der møder den rejsende på vej til Sortehavet. Hun har noget fragilt over sig, hun møder mig med denne generthed, ja næsten ydmyghed, som jeg oplever gang på gang her i dette land, hvor det indtil for 3 år siden var forbudt at tale med udlændinge. Vi må bort fra denne ulighed før noget overhovedet kan blive til andet end en handel for dollars. Vi må tale os ind til det, der viser sig at være Simona Maicanescu, skuespiller ved den rumænske nationalscene i Bukarest med stor kærlighed til sit lands poesi og folkekultur. Simona, der i løbet af et par dage bliver helt uundværlig for min film. Jeg taler og taler, som jeg gjorde det i Krakow med skuespilleren Malgorzata Magier. Skuespilleren må som sig selv gå ind i denne intuitive rejse. Rollen er planlagt i

store træk, men nuancer og replikker må tilpasses, jeg kender hverken steder eller skuespillere på forhånd. Rejsen, stederne og møderne er den opdagelse, hvorudaf filmens nuancer udvikler sig. Skuespilleren må være til disposition, ja sammen med mig og holdet døgnet rundt. Simona forstår hurtigt, anspændelsen forsvinder langsomt og hun kommenterer kvalificeret mine ideer om rejse, møder og afskeder.

De første to dage skal Simona ikke spille, men vise mig sin by og hjælpe os med optagelser rundt omkring i Bukarest. Senere rejser vi sammen videre mod Donaudeltaet. Da jeg en uge efter tager afsked med hende, er det med en fornemmelse af at have kendt hende længe.

musik

Krakow- og Bukaresttema
Joachim Holbek.

Mourice Ravel "Pavane de la
belle au bois dormant".
Edward Elgar 1.symfoni adagio.
Locklåter från Dalarna.
Vittorio Monti "Czardas".
Kluger/Vangarde "La bonne
aventure".

digte

Rafal Wojaczek "Prośba".
Mihai Ursachi "Post scriptum...".
Nichita Stănescu "Zgîndăria".
Stefan Augustin Doinas "Marea".

tolke og oversættere

Ida Mackintosh
Ewa Ciesielska
Liana Brendisi Pehrson
Marian Hirschorn
Katarzyna Degnbol
Pia Juul
Peter Jay

subtitling

Lene Schmidt Mahler
Jonathan Sydenham

konsulenter Rumænien

Heino Wessel Hansen
Lise Andersen
Anca Giurchescu

produktion Danmark

Lene Børglum
Luise Thiele
Marianne Jul
Charlotte Pedersen
Jakob Weisdorf
Lene Nielsen

tak til

Pia Funder
Cathrine Windfeld
Kristina Heltberg
Brunno Holgersen
Jane Graun
Angel Films
Nationalmuseet
Sony Scandinavia a/s
Apple Computer Danmark
Avis Danmark

Udenrigsministeriet
Den Rumænske Ambassade
Den Polske Ambassade
Den Ungarske Ambassade
Ambassaden for Tjekkiet og Slo-
vakiet

lydstudie

Mainstream

laboratorium

Johan Ankerstjerne a/s

filtersætter

Michael Nielsen

grafik

Claus Andersen

traveller's tale

75. min.
35 mm, 16mm, video.

Distribution:

Danish Government Filmoffice
Vestergade 27
DK. 1456 Copenhagen K.
Phone: +45 33 13 26 86
Fax: +45 33 13 02 03

© copyright 1993:

Fortuna Film &
Lars Johansson.

Fortuna Film

Ryesgade 106
DK. 2100 Copenhagen Ø.
Phone: +45 31 42 42 33
Fax: +45 31 42 42 99

Time present and time past
Are both perhaps present in time future,
And time future contained in time past.

T.S.Eliot

